

СТАНОВИЩЕ

от доц. Емил Бачийски

за дисертационен труд на тема:

„ПРИНОСЪТ НА ТРЯВНА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ДЪРВОРЕЗБАТА ОТ НАЧАЛОТО ДО 90-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК“

от Мариана Ивелинова Манева

за присъждане на образователна и научна степен Доктор
по научна специалност „Изкуствознание и изобразителни изкуства“

Научен ръководител: доц. Роберт Цанев

Катедра Резба, ФПИД, НХА

През 2007 г. Мариана Манева завършва Средното художествено училище за приложни изкуства в Трявна, през 2011 г. се дипломира с образователно-квалификационна степен „бакалавър“, а през 2013 г. защитава и магистърска степен в специалност „Резба“ към Факултета за приложни изкуства в НХА. От 2008 г. до днес, активно участва в множество колективни, национални и международни изложби, проекти и скулптурни симпозиуми. През 2016 г. реализира иконостас за параклиса „Св. Иван Рилски“ към Българската православна църква в Хага, Нидерландия, през 2021 г. осъществява и първата си самостоятелна изложба в галерия „Нюанс“, София.

След проведен конкурс е зачислена като редовен докторант към катедра Резба със заповед № 0232-У на Ректора на НХА от 09.10.2017 г. Манева е изпълнила успешно всички дейности по обучението, положила е всички изпити, съгласно индивидуалния учебен план, като при реализация на дисертацията няма допуснати нарушения. С решение на Факултетния съвет от 08.11.2022 г. и заповед № 0282-О на Ректора на НХА от 14.11.2022 г. е открита процедура по публична защита на труда и е определен състав на научното жури.

Натрупаният през годините богат практически опит, както и усвоените теоретични познания в областта на художествената обработка на дърво, логично водят и до сполучливия избор на конкретна посока за настоящата научна

разработка. Дисертационният труд „Приносът на Трявна за развитието на дърворезбата от началото до 90-те години на XX век“ се състои от увод, структурирано в четири глави изложение, заключение, изводи и библиографски указател на използваната литература. Текстовата част от 229 страници е съпътствана от приложение от 188 страници, съдържащо 292 илюстрации на основни за темата анализирани произведения и автореферат от 50 страници, който напълно отразява композицията на изследването и постигнатите в него резултати. С оглед на заявените в увода обект, цели и задачи, на финала на труда са формулирани и научните приноси.

В българското изкуствознание и историография има множество теоретични проучвания посветени на дърворезбата, но амбицията на Манева е да събере наличната информация в едно изследване с фокус върху постиженията и художественото наследство на Тревненската школа. Този подход определя и конструкцията на дисертацията – в четирите глави анализът се концентрира върху четирите възможни аспекта на проблема: исторически преглед, представящ най-ранните форми и развитието на дърворезбата към установяването на Трявна като занаятчийски и културен център през Възраждането; опитът за съхраняване на традициите чрез основаването на Столарско училище през 1920 г.; създаването на Специализиран музей за резбарско и зографско изкуство през 1963 г. и ролята на дърводелските предприятия в града.

В цялото изложение внимателно са проследени взаимодействието и взаимовръзките между тези институции, довели до появата на новаторските решения от началото на 60-те години на XX век, когато се постига качествено нова визия, актуална за времето художествено-пространствена концепция и „Второ възраждане“ на българската дърворезба – не само в декоративната и кавалетна пластика, но и при монументалните реализации в синтез с архитектурна и паркова среда. Процесът е разгледан по-задълбочено в последната глава чрез презентация на най-изявените автори и техни

емблематични произведения от периода, но тук би могло спектърът да бъде по-отворен и кръгът на цитираните творци и обекти по-широк. Недостатъчно е разработена и частта за състоянието на училището след трансформирането му в Средно художествено училище за приложни изкуства и въвеждането през 1976 г. на нови учебни програми и креативни практики, оформили днешната генерация художници-резбари.

Все пак, научният труд на Манева представя и обединява значително количество данни относно „приносът на Трявна“ за българската дърворезба. Определено може да се каже, че основната му задача да коментира и анализира тенденциите в посока на: „Преосмисляне на възрожденските традиции и превръщането на занаята в изкуство, отговарящо на съвременните художествени търсения“ е изпълнена, което придава на дисертацията особено актуална стойност, но предоставя и възможна основа за извършване на сходни изследвания в бъдеще. Въз основа на всичко това, считам, че представеният за рецензиране дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за РАСРБ и му давам обща положителна оценка.

Предлагам на докторант Мариана Манева да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност Изкуствознание и изобразителни изкуства.

31. 01. 2023 г.
София

Доц. Емил Бачийски